

УДК 336.14

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ВИДАТКІВ

Л. Лисяк

Науково-дослідний фінансовий інститут ДННУ “Академія фінансового управління”

Доведено необхідність зміни стратегії бюджетної політики у сфері державних витратків та окреслюються основні засади її ефективного впровадження. Підвищення ефективності державних витрат пов'язано із впровадженням програмно-цільового методу та формуванням відповідних інститутів.

Ключові слова: бюджетна політика, державний бюджет, державні видатки та доходи.

Зміна параметрів соціально-економічної системи обумовлює постійне посилення вимог до формування та проведення ефективної бюджетної політики. Це пояснюється тим, що бюджетна політика стає активним елементом системи державного регулювання, визначальним фактором управління економічними й соціальними процесами, їх розвитком. Гостра обмеженість бюджетних ресурсів в Україні потребує вироблення основних напрямів їх ефективного витрачання та надає цьому питанню особливої актуальності.

Метою даної статті є доведення на основі аналізу нагромадженого досвіду та сучасних реалій необхідності зміни стратегії бюджетної політики у сфері державних витратків та окреслення основних засад її ефективного впровадження.

Наукові уявлення щодо основних протиріч бюджетних відносин та бюджетної політики закладено вітчизняними вченими, серед яких М. Азаров, Ф. Ярошенко, В. Геєць [3], І. Луніна [8], Ц. Огонь [9], І. Чугунов [16]. Вченими висловлюється думка щодо необхідності нового підходу до бюджетної політики, який “полягає в розумінні того, що державні фінанси є важливим елементом сучасної економіки, які здійснюють реальний вплив на всю систему відтворення валового внутрішнього продукту” [3, с.183]. Складність і багатоплановість проблем формування ефективної бюджетної політики обумовлена широким спектром питань, серед яких вагоме місце посідає проблема удосконалення бюджетних витратків.

У залежності від соціально-економічної і політичної ситуації та розробленої стратегії соціально-економічного розвитку країни бюджетна політика може передбачати різний ступінь перерозподілу валового внутрішнього продукту за допомогою бюджету, більший чи менший рівень централізації фінансових ресурсів у межах бюджетної системи, посилення чи послаблення регламентації використання бюджетних коштів, пріоритетність бюджетного фінансування тих чи інших заходів, вибір шляхів досягнення збалансованості бюджетних доходів і витратків тощо.

Роль держави у перерозподільних процесах та регулюванні соціально-економічного розвитку є вагомою практично у всіх країнах світу, що спричиняє до збільшення витратків бюджету. Якщо у 1870 р. середньозважена частка державних витрат у деяких промислово розвинених країнах становила 10,7 %, то у 1960 вже 27,9 %, а у 1996 р. – 45,6 % [8, с. 13]. У останні роки тенденція до їх зростання змінилася певною стабілізацією у межах від 36,6 % ВВП (у США) до 56 % ВВП (у Швеції) та становить у середньому 46,9 % ВВП у країнах Євросоюзу [1]. Збереження високого рівня державних витратків спонукає вчених до пошуку причин, які їх спричиняють. Серед найважливіших вчені виділяють наступні: зростання витрат із надання державних послуг; зміцнення позицій концепції “держави добробуту”; зростання “ефекту заміщення”; зміна інституційних умов [16]. І. Луніна розрізняє політичні та економічні фактори зміни рівня державних витратків, серед яких: зміна структури потреб домогосподарств та зростання питомої ваги потреб, які задовольняються

державою; зміна можливостей фінансування потреб населення; зміна відносного значення благ і послуг, надання яких державою зумовлене наявністю зовнішніх ефектів; проведення стабілізаційної політики; збільшення державного боргу та зростання процентних витрат; демографічні зміни [8].

Ступінь участі держави в економічних процесах безпосередньо пов'язана з цілями суспільного розвитку та функціями, виконання яких здійснює держава. Ситуація в Україні, рівно як і в більшості інших постсоціалістичних країн в останнє десятиріччя ХХ ст., відмічається різким скороченням частки державного сектора, що стало особливо відчутно після світових фінансових криз. Особливість ситуації у постсоціалістичних країнах і одночасно її відмінність від індустріально розвинених країн полягає у тому, що встановлення рівня державного сектору та впливу держави на соціально-економічні процеси супроводжуються різкими, часто суб'єктивними, сплесками. При цьому, як відмічає Л.І. Якобсон, „Реформування суспільного сектору у нашій країні у значній мірі підмінялось його скороченням” [6, с. 35].

Бюджетна політика постсоціалістичних країн багато у чому визначається інерцією минулого стану економіки і тими специфічними завданнями, які вона призвана вирішувати в умовах трансформаційного періоду. Для перехідного періоду російські вчені згрупували функції держави у три групи: системоформуючі, системоустановлюючі, системовідтворюючі [15], які в цілому спрямовані на формування ринкової системи. Не заперечуючи актуальність цих функцій для розвитку України, слід зауважити, що на сучасному етапі акценти мають зміщуватися у напрямку оптимізації функцій держави, більшу конкретизацію завдань і заходів державного втручання у соціально-економічні процеси, отже підвищення ефективності бюджетної політики. У зв'язку з цим більшої уваги заслуговує підхід Є. Ясіна, В. Садкова та І. Грекова щодо визначення мінімального набору функцій держави, які полягають у створенні умов функціонування суб'єктів економіки та забезпечення макроекономічної стабільності [14, 18]. Такий підхід є дещо спрощеним, адже такого мінімального набору для сучасного етапу розвитку суспільства недостатньо. А.М. Соколовська до мінімального набору функцій держави (які визначають її мінімальний бюджет), цілком справедливо та аргументовано додає соціальний захист і соціальне забезпечення, охорону здоров'я та освіту, при цьому видатки держави на фінансування освіти й охорони здоров'я мають бути обмеженими встановленим мінімальним рівнем (за моделі змішаного фінансування для освіти він становить 5–7 % ВВП, для охорони здоров'я – 5 % ВВП) [15].

Аналіз змін пріоритетів бюджетної політики в Україні впродовж 2001–2007 рр. свідчить, що найбільшу питому вагу у загальній структурі видатків, ділячи перші п'ять місць, займають видатки на соціальний захист і соціальне забезпечення, економічну діяльність, освіту, охорону здоров'я, загальнодержавні функції. У другій п'ятірці – громадський порядок, безпека та судова влада; державне управління, оборона; обслуговування державного боргу (крім 2005–2006 рр.), житлово-комунальне господарство (останні три роки на дев'ятому місці після одинадцятого та десятого впродовж 2001–2004 рр.). Найменша питома вага видатків припадає на науку (фундаментальні дослідження), духовний і фізичний розвиток (стабільно десяте-одинадцяте місце), охорону навколишнього природного середовища (дванадцяте-тринадцяте місця). Отже, впродовж 2001–2007 рр. відбулися наступні структурні зрушення у видатках зведеного бюджету: частка видатків на загальнодержавні функції повільно знижується, у їх структурі нестабільною є зміна видатків на житлово-комунальне господарство; практично без змін останні два роки залишається частка видатків на фундаментальні дослідження та на охорону навколишнього природного середовища. У 2006 р. порівняно з 2005 р. та 2007 р. порівняно з 2006 р. знизилася частка видатків на соціальний захист і соціальне забезпечення, водночас, за цей же період зростала частка видатків на економічну діяльність. Таким чином, пріоритети бюджетної політики за структурою видатків з 2001 р. не залишаються незмінними. Переорієнтація пріоритетів здійснюється між видатками на економічну діяльність і видатками на соціальний захист та соціальне забезпечення.

Структурні зрушення у видатках зведеного бюджету у 2001–2007 рр. (див. таблицю) свідчать про суттєву нестабільність бюджетної політики та її кон'юнктурний характер.

Як видно з таблиці, впродовж 2001–2007 рр. відбулися наступні структурні зрушення у видатках зведеного бюджету України: частка видатків на загальнодержавні функції повільно знижується, у їх структурі нестабільною є зміна видатків на житлово-комунальне господарство;

практично без змін останні два роки залишається частка видатків на фундаментальні дослідження та на охорону навколишнього природного середовища. Загальні витрати на економічну діяльність скорочуються, що обумовлено скороченням державного сектора економіки. За даними офіційної статистичної звітності, видатки на економічну діяльність держави у 1992 р. становили 37,2% усіх видатків бюджету (14,2% ВВП), у 2000 – 13,9 (3,9% ВВП), у 2001 – 13,1 (3,6% ВВП), 2002 – 11,9 (3,2% ВВП), 2003 – 16,1 (4,6% ВВП), то у 2004 р. – 19,1 (5,7 % ВВП), 2005 р. – 13,6 (4,6 % ВВП), 2006 р. – 15,6 (7,7 % ВВП), у 2007 р. – 18,4 (5,9 % – ВВП). Нестабільністю характеризуються насамперед видатки на соціальний захист і соціальне забезпечення, оборону, житлово-комунальне господарство.

**Структурні зрушення у видатках зведеного бюджету України у 2001–2007 рр.,
зміни до попереднього року, %**

Показники	Р о к и					
	2002 / 2001	2003 /о 2002	2004/ 2003	2005 / 2004	2006 / 2005	2007 / 2006
Видатки, всього	100	100	100	100	100	100
У тому числі:						
Загальнодержавні функції	- 2,60	- 1,04	- 1,20	- 1,10	0,40	- 0,60
З них:						
державне управління	0,05	0,05	- 0,50	0,10	0,40	- 0,40
фундаментальні дослідження	- 0,54	- 0,06	0,00	0,00	0,00	0,00
обслуговування державного боргу	- 2,40	- 1,40	- 0,40	- 0,80	- 0,30	- 0,60
Оборона	0,36	1,14	- 1,00	- 1,80	- 0,60	0,60
Громадський порядок, безпека та судова влада	0,76	- 0,66	0,00	- 0,50	0,10	0,80
Економічна діяльність	- 1,16	4,16	3,00	- 5,50	2,00	2,80
Охорона навколишнього природного середовища	0,90	0,10	- 0,10	- 0,20	0,00	0,00
Житлово-комунальне господарство	- 0,47	0,07	0,20	0,20	1,80	- 2,00
Охорона здоров'я	1,30	0,30	- 0,90	- 1,00	0,30	0,50
Духовний і фізичний розвиток	- 0,15	0,35	- 0,10	- 0,2	0,10	0,00
Освіта	2,54	- 0,54	- 1,90	1,00	0,60	0,00
Соціальний захист та соціальне забезпечення	5,96	- 3,86	1,90	9,20	- 4,50	- 2,30

Джерело: Розраховано автором за даними Міністерства фінансів України

Б. Сабанті справедливо зазначив, що “численні проблеми фінансової науки і практики, шляхи подолання яких ми зараз намагаємося знайти в сучасних західних теоріях, вже були поставлені і вирішені вітчизняними вченими ...” [13, с. 139]. Тому екскурс в минуле може надати підґрунтя для визначення концептуальних підходів щодо підвищення ефективності бюджетної політики у сфері державних видатків. Враховуючи спадкоємність національних, геополітичних, економічних та інших умов і традицій, зупинимося на найбільш важливих положеннях “Плану фінансів”, розроблених міністром фінансів Російської імперії, до складу якої входила більшість території України, М. Сперанським ще у 1810 р., які можна було б використати для удосконалення бюджетних відносин та бюджетної політики в Україні з урахуванням специфіки часу та зміни умов.

Концептуальні засади розподілу державних коштів окреслені М. Сперанським були досить раціональними, зокрема: усі видатки повинні відповідати доходам; ніякий новий видаток не може бути призначений раніше, ніж знайдено відповідне його розміру джерело надходжень; видатки повинні розподілятися наступним чином: по відомствам; у залежності від потреби у них – на необхідні, корисні, надлишкові і некорисні, даремні (останні недопустимі); у залежності від простору – загальнодержавні, губернські, окружні і волосні; за призначенням – на звичайні і надзвичайні (для надзвичайних видатків уряд повинен був знаходити інші, порівняно з звичайними, способи отримання коштів); у залежності від ступеня постійності – стабільні і змінні витрати.

Бюджетна система Російської імперії будувалася по горизонтальному принципу (існування відносно самостійних звичайного і надзвичайних бюджетів у складі загального бюджету) та принципу вертикалі влади. Доходи і видатки бюджетів поділялися на основні (звичайні) і надзвичайні, у свою чергу звичайні – на видатки необхідні, надлишкові, некорисні і даремні (останні вважалися недопустимими). Звичайні видатки повинні покриватися звичайними доходами (податками, зборами, митом), а надзвичайні – надзвичайними надходженнями (доходами від державного майна, державними позиками тощо). М. Сперанський відмічав, що “ніякі звичайні доходи не можуть бути достатніми для видатків надзвичайних” [12, с. 46]. У відповідності з територіальним поділом державних видатків, видатки держави повинні фінансуватися із загальних державних доходів, губернські – із губернських, і так далі, тим самим фактично закріплюється принцип фінансування потреб відповідного рівня бюджету власними доходами – принцип, який є неоднозначним стосовно можливості його повної реалізації загалом у будь-якій країні, і також в Україні, як унітарній державі.

Система бюджетів у дореволюційній Росії до 1914 р. будувалася на принциповому підході стосовно структури видатків. У структурі надзвичайних видатків важливе місце займали витрати на військові цілі та залізничне будівництво, також витрати понад кошториси окремих міністерств і відомств. Точної номенклатури надзвичайного бюджету спочатку не існувало. У офіційному виданні міністерства фінансів відмічалось: “Кошторисні правила не давали стосовно цього ніяких вказівок, і розподіл державного розпису на два розділи – звичайний і надзвичайний – було вироблено практикою” [5, с. 91]. У 1894 р. склад доходів і видатків було деталізовано. Дохідна частина надзвичайного бюджету Російської імперії складалася переважно із коштів, які отримувалися за рахунок позик. Водночас допускалося покриття частини надзвичайних видатків звичайними надходженнями у випадку недостатності закріплених доходів надзвичайного бюджету. До них відносили: кошти, отримані від продажу державного майна; сум, повернених приватним залізничним товариством для погашення виданих їм коштів із казни; доходів від спеціальних капіталів окремих відомств. Крім надзвичайних видатків, які включалися раніше, додалися витрати на дострокову виплату державних позик і придбання майна у приватних осіб. Дефіцит надзвичайного бюджету при загальному профіциті загального (сумарного) бюджету виникав часто і не вважався негативним явищем.

Принципові підходи до побудови бюджетної політики у сфері видатків бюджету витікають із наступних правил М. Сперанського. По-перше, видатки повинні розподілятися у залежності від потреб у них і, по-друге, видатки повинні відповідати предмету їх призначення. Як бачимо, і на сучасному етапі вони є актуальними для України.

Концептуально сучасна бюджетна політика у сфері державних видатків суттєво відрізняється принциповими підходами як від сучасної західної практики, так і від дореволюційної практики нашої держави у складі Російської імперії. Вона ґрунтується на побудові бюджету та бюджетних відносин, виходячи із першочерговості доходних джерел державного і місцевих бюджетів [9].

Сучасна політика держави має бути спрямована на створення умов розвитку виробництва на основі запровадження інноваційної моделі структурної перебудови, як неодмінної умови подальшого економічного зростання. Для цього потрібний новий концептуальний підхід до побудови бюджету держави. З пасивного інструменту перерозподілу він має стати активним регулюючим, стимулюючим інноваційно-інвестиційні процеси та піднесення на цій основі добробуту населення. При цьому надзвичайну вагу має функціональна збалансованість бюджетної політики, що потребує зосередження уваги не лише на фіскальних функціях бюджету, а й на стратегічних з метою недопущення втрати стратегічних орієнтирів та руйнування потенціалу довгострокового економічного зростання. Зосередження на завданнях антициклічного та структурного регулювання без врахування необхідності стимулювання економічної активності спрямовуватиме до економічної стагнації. Відсутність, суперечливість чи невизначеність стратегічних пріоритетів перешкоджає виробленню збалансованої бюджетної політики та є одним з найголовніших чинників посилення її фіскальної спрямованості. Разом з тим неврахування фіскальної функції бюджетної політики при відповідних стратегічних орієнтирах містить у собі загрозу суттєвої макроекономічної дестабілізації.

Реалізація масштабного завдання забезпечення економічного зростання є невід’ємною від реалізації державної політики розвитку інноваційної моделі структурної перебудови економіки та потребує відповідних державних інвестицій, зосередження коштів у спеціальному бюджетному

фонді – бюджеті розвитку у структурі державного бюджету України та місцевих бюджетах. Основна проблема бюджетної політики полягає у залишковому принципі формування бюджету розвитку. Для подолання такого підходу, на думку ряду українських вчених, бюджет розвитку повинен мати окремі джерела надходжень і напрямки витрачання коштів та використовуватися для забезпечення безповоротного фінансування, кредитування і гарантування інвестиційної та інноваційної діяльності [10].

Пріоритет державних видатків над державними доходами визнавався відомими фінансистами дореволюційного та радянського періоду. О. Буковецький писав: „Фінансове господарство має доходи та видатки. Але у фінансовому господарстві не доходи, а видатки мають вирішальне значення” [2, с. 15]. Уже в навчальній літературі з фінансів 20-х років ХХ ст. пріоритетність державних доходів поступила місцем державним видаткам. У кінці ХІХ ст. держава стає виробником значної кількості матеріальних і нематеріальних цінностей. Під впливом зміни ролі держави і визнання примусової, законодавчо-правової форми податкових відносин формуються теорія держави як колективного господарюючого суб'єкта, який виробляє колективні (суспільні) блага, послуги, цінності і податкова теорія колективних потреб, яка розглядає податки, як еквівалент колективних (суспільних) послуг, які надаються державою та вилучаються примусово. Ці теорії, починаючи з 1930-х років до сьогодення, займають пануюче положення у фінансовій науці, їх сприймають сучасні неокласики, неокейнсіанці та інші школи і течії. Італійський економіст-соціолог А. Лорія відмічав, що державне фінансове господарство – це „виробництво суспільних послуг (товарів) і потрібно застосовувати до цього особливого товару загальні закони цінності, які різні у різних економічних формах (вільна конкуренція, монополія)” [7, с. 86]. Теорія специфічного еквівалентного обміну (у примусовій формі) податків на державні послуги в умовах монополії отримала розвиток у працях сучасних економістів.

Таким чином, у відповідності з видатковою концепцією побудови бюджету держава та місцеві органи влади повинні перш за все визначити обсяг бюджетних послуг, їх пропозицію у відносній формі вартості державних видатків і лише потім визначити ціну їх для суспільства у формі податків, сформувані попит на джерела з урахуванням пропозиції фінансових ресурсів (доданої вартості) для оподаткування з боку платників податків. Такий підхід є обґрунтованим з позиції ринкових відносин: більший обсяг сукупних державних послуг (корисних, необхідних суспільству видатків) та спричиняє до більшого податкового тиску. Високий рівень податкового навантаження буде там, де суспільство погоджується нести його, отримуючи замість нього відповідний обсяг якісних державних послуг.

За допомогою бюджетної політики держава справляє дієвий вплив на темпи економічного зростання – основний критерій рівня економічного розвитку суспільства. У зв'язку з цим, на нашу думку, підхід стосовно скорочення бюджетних видатків, що закріплено у довгостроковій стратегії, не є безспірним. Поглиблення процесів глобалізації та регіоналізації вимагає доведення видатків бюджету України до оптимальних розмірів у перспективі, тобто до розмірів, які б відповідали потребам фінансового регулювання високорозвиненої країни у відповідності з встановленим оптимальним обсягом функціональних обов'язків держави та згодою суспільства їх забезпечувати.

Сучасний розвинений ринок, державне фінансове господарство, ґрунтуючись на теорії державних послуг і теорії податків, як ціни послуг, вимагають орієнтації бюджетної політики у напрямку побудови бюджетних відносин і бюджету у залежності від видатків. Обсяг бюджету визначається передовсім функціями держави. Видатки держави є об'єктивно необхідними, оскільки будь-яка функція держави може бути реалізована за умови її фінансування за рахунок коштів бюджету. Таким чином, для переходу на видаткову концепцію побудови бюджету першочерговим є встановлення у країні оптимального (рівноважного) рівня податкового навантаження, при якому держава отримує достатню кількість доходних джерел для здійснення корисних суспільству державних видатків і платники податків погоджуються відносно безболісно для своїх інтересів віддати державі частину своїх доходів (частину створеної доданої вартості). Реалізація такого підходу має здійснюватися за умови науково обґрунтованого упорядкування функціональних обов'язків держави, консолідації суспільства, формування та збереження довіри до дій владних структур та у більш широкому контексті – становлення інституту культури у всіх сферах життєдіяльності суспільства (включаючи економіку та політику).

Отже, загальні засади удосконалення бюджетної політики на середньо- та довгострокову перспективу сьогодні полягають у приведенні функцій держави до суспільно необхідних розмірів та підвищення ефективності державних витрат шляхом впровадження програмно-цільових методів. Основна ідея програмно-цільового підходу у межах проведення бюджетної політики полягає у взаємозв'язку величини державних видатків з отриманими результатами. При цьому фінансові ресурси розподіляються не за видами витрат, а у відповідності з встановленими цілями. В Україні необхідно формувати відповідні інститути, які б створювали відповідне середовище впровадження програмно-цільового методу та формували оптимальну систему управлінських структур і установ в цілому. Зокрема, це інститути оцінювання, інформаційного забезпечення, моніторингу, контролю, які б могли достовірно інформували суб'єктів бюджетних відносин про стан окремих секторів економіки, регіонів, сфер, соціальних груп тощо. З огляду на об'єктивні обмеження використання програмно-цільового методу, наукові розвідки мають спрямовуватися у площині подальшого пошуку шляхів оптимізації бюджетних видатків.

1. База даних Економічного огляду // ОЕСР – <http://www.oecd.org/document/>
2. *Буковецкий А.И.* Введение в финансовую науку. – Ленинград, 1929.
3. Бюджетна політика у контексті стратегії соціально-економічного розвитку України: У 6 т. Т. 1: Пріоритети бюджетної політики та економічне зростання в Україні / М.Я. Азаров, Ф.О. Ярошенко, В.М. Гесць (кер. авт. кол.) та ін. – 2004. – 640 с.
4. *Витте С.Ю.* Собрание сочинений и документальных материалов. Т. 2, кн. 2. – М.: Наука, 2003. – 489 с.
5. Государственное регулирование рыночной экономики: Учебник для вузов / Под общ. Ред. В.И. Кушлина, Н.А. Волгина. – М.: ОАО “НПО Экономика”, 2000. – Гл.1.5.
6. Державні фінанси: Теорія і практика перехідного періоду в Центральній Європі / Пер. з англ. – К.: Основи, 1998. – 542 с.
7. *Крючкова І.* Анатомія гальмування // Дзеркало тижня. – 2005. – 26 листопада – 2 грудня. – № 46 (574)
8. *Луніна І.* Політичні та економічні фактори зміни рівня державних видатків // Економіка України. – 2004. – № 6. – С. 12–19.
9. *Огонь Ц.Г.* Доходи бюджету України: теорія та практика: Монографія. – К., 2003.
10. *Павлюк К.В.* Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки України: Монографія. – К.: НДФІ, 2006.
11. *Погребинский А.П.* Очерки истории финансов дореволюционной России (XIX–XX вв.). – М.: Госфиниздат, 1954.
12. *Пушкарева В.М.* История финансовой мысли и политики налогов. – М.: Финансы и статистика, 2001. – С. 46.
13. *Сабанти Б. М.* Теория финансов: Учеб. Пособиею. – М.: Менеджер, 1998.
14. *Садков В., Греков И.* Об оптимальных размерах участия государства в экономике // Общество и экономика. – 2006. – № 11–12. – 2006. – С. 57–77.
15. *Соколовська А.* Економічна функція держави та особливості її виконання в Україні // Економіка України. – 2008. – № 3. – С. 21–22.
16. *Чугунов І.Я.* Теоретичні основи системи бюджетного регулювання: [Навчальний посібник]. – К.: НДФІ, 2005. – 259 с.
17. *Якобсон Л.И.* Государственный сектор экономики: Экономическая теория и политика: Учебник для вузов. – М.: ГУ ВШЭ, 2000.
18. *Ясин Е.* Государство и экономика на этапе модернизации // Вопросы экономики. – 2006. – № 4.

KONCEPTUAL BASIS OF BUDGETARY POLICY IN STATE EXPENDITURES SPHERE

L. Lysyak

Financial management academy

The necessary of changing of the budget policy's strategy in the government spending has been proved and the background of its effective plantation has been marked. The increase of efficiency of

the government spending is tied with usage of the program-target method and formation necessary institutions.

Key words: budgetary policy, state budget., state expenditures and incomes.

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ БЮДЖЕТНОЙ ПОЛИТИКИ В СФЕРЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ РАСХОДОВ

Л. Лысяк

Академия финансового управления

Доказано необходимость изменения стратегии бюджетной политики в сфере государственных расходов и очерчиваются основы ее эффективного внедрения. Повышение эффективности государственных расходов связано с внедрением программно-целевого метода и формированием соответствующих институтов.

Ключевые слова: бюджетная политика, государственный бюджет, государственные расходы и доходы.